

INLEIDING

In 1961 werd door het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen en het Proefstation voor de Fruitteelt in de volle grond gezamenlijk een publikatie samengesteld met voorlopige indrukken van nieuwe appel-, pere- en pruimerassen.

Dit overzicht had ten doel, fruittelers en boomkwekers van voorlichting te dienen over nieuwe rassen.

Uit de reacties op deze uitgave is gebleken, dat er grote behoefte is aan een snelle en objectieve voorlichting op het gebied van nieuwe rassen. Bovengenoemde instellingen zijn dan ook besloten, jaarlijks een dergelijke publikatie samen te stellen.

Dit tweede rassenbericht moet gezien worden als een voortzetting van het eerste, waarbij nieuwe ervaringen zijn vermeld. Een belangrijke wijziging is dat in deze uitgave naast ervaringen met nieuwe appel-, pere- en pruimerassen, ook die met enige nieuwe kerse-rassen zijn opgenomen. In deze uitgave is bovendien meer aandacht geschonken aan mutaties van bestaande rassen.

Ook nu weer werd een dankbaar gebruik gemaakt van de ervaringen van consultantschappen, proefstuinen, fruittelers en boomkwekers.

Gaarne wordt dank gebracht aan allen, die tot de samenstelling van dit bericht op enigerlei wijze hebben bijgedragen.

De samenstellers houden zich gaarne aanbevolen voor op- of aanmerkingen.

Dr. O. BANGA, Directeur van het I.V.T.

Ir. J. J. VAN HENNIK, Directeur van het Proefstation voor de Fruitteelt.

December 1962.

APPEL

CLOSE

Rijptijd: 1 à 2 weken voor Yellow Transparent.

Boom: groeikracht sterk, pyramidale kroon; vroeg en matig vruchtbaar.

Vrucht: vorm onregelmatig, bonkig. Hand- en moesappel, maar snel versleten. Kleur, rode blos op gele ondergrond. Valt plaatselijk tegen.

Voorlopige indruk: door zijn vroege rijptijd en rood gestreepte blos bestond aanvankelijk de mening dat dit ras ten dele Yellow Transparent zou kunnen vervangen. Inmiddels heeft de ervaring geleerd dat dit zeer onwaarschijnlijk zal zijn. Weliswaar rijpen de vruchten 1 à 2 weken eerder, maar het bezwaar van late val is te groot om Close aan te bevelen. Dikwijls vallen de vruchten al voor ze mooi op kleur zijn gekomen. Men wordt daardoor gedwongen te vroeg te plukken, waardoor de vruchten een „dooie” kleur krijgen. Een ander nadeel is dat de eerste rijpende vruchten meestal hol zijn. Kan door zijn vroegheid alleen voor het zuiden van ons land enige betekenis hebben.

LODI (Een zaailing van Yellow Transparent; Amerika.)

Rijptijd: iets na Yellow Transparent.

Boom: groeit sterker dan Yellow Transparent. Vroeg en goed vruchtbaar.

Vrucht: groter en regelmatig van vorm dan van Yellow Transparent; kleur groener, smaak ongeveer gelijk.

Voorlopige indruk: lijkt in vele opzichten op Yellow Transparent. Veel productiever dan Yellow, maar als men wegens de groene kleur te lang wacht met plukken, kunnen de vruchten reeds aan de boom melig worden en barsten, vooral op lichtere gronden en zwakke onderstammen. In verband met de hoge kg-opbrengst lijkt het ons verantwoord aandacht aan deze appel te besteden, mits niet op M IX geteeld. Heeft in 1962 beter voldaan dan Yellow Transparent.

MANTET

Rijptijd: aan het eind van Stark Earliest en voor James Grieve.

Boom: groeikracht matig sterk, vroeg vruchtbaar.

Vrucht: groter dan Stark Earliest. Kleur geel met oranje blos, maar alleen indien een open snoei wordt toegepast. Aromatisch. Zachtvlezig en transportgevoelig. Niet lang houdbaar.

Voorlopige indruk: zowel bij de teler als bij de consument bestaat grote behoefte aan een ras dat rijpt na Stark Earliest en voor James Grieve. Mantet voldoet in dit opzicht slechts ten dele aan de verwachting, omdat de rijptijd valt in het laatst van Stark Earliest.

Overigens een ras met vele goede eigenschappen. Voor een zomerappel is de smaak voortreffelijk. De bomen vallen op door hun gezonde bladstand. De groeiwijze lijkt op die van James Grieve.

Helaas worden al deze hoedanigheden overschaduwed door een groot nadeel: de vruchten zijn te teer, terwijl de houdbaarheid zeer kort is.

ALTON

Rijptijd: na Mantet en voor James Grieve.

Boom: maakt lange onvertakte, afhangelende scheuten. Is zeer moeilijk als vrije spil te vormen.

Vrucht: barst op de kleur; bij vol gewas te klein en te groen.

Voorlopige indruk: het was in hoofdzaak de gunstige rijptijd waarom dit ras in overweging werd genomen. Nu er in de praktijk enkele jaren ervaring mee is opgedaan, kunnen we zeggen dat het ras over het algemeen tegenvalt. In minder gunstige zomers blijven de vruchten klein en blijft de kleur zo lelijk groen dat de consument er van terugschrikt.

PURITAN

Rijptijd: in de 3e week van augustus, na Mantet en voor James Grieve.

Boom: groeit tamelijk sterk; matig vroeg vruchtbaar.

Vrucht: enigszins platronde, soms iets Klumpke-achtig bij de steel, geheel donkerrood op gele ondergrond met vaak een paarsachtig waas. Vruchtvlees helder wit, sappig en zachtzuur. Enige tijd houdbaar, niet zo snel versleten als Mantet.

Voorlopige indruk: de gunstige rijptijd en redelijke kwaliteit van het ras deden ons besluiten het verder te beproeven. Vooral op M IX en op gronden waar de vruchten sterk kleuren is Puritan niet aan te raden. De ervaringen zijn echter zeer onvoldoende, zodat oppassen geboden is.

GEORGE CAVE.

Rijptijd: omstreeks half augustus, na Stark Earliest en voor James Grieve.

Boom: groei tamelijk zwak, op M IX is de groei zwak.

Vrucht: middelmatig groot, kleur dofrood op gele ondergrond. Vruchtvlees crème wit, zacht en sappig, lichtzuur en iets aromatisch. De vruchten zijn niet lang houdbaar.

Voorlopige indruk: een mooi gekleurde appel, die op een zeer gunstig tijdstip rijpt. Op M IX is de groei zwak, de vruchten zijn dan aan de grote kant en vrij zacht. De vruchten rijpen vaak ongelijk, waardoor voortijdige val kan optreden.

ORIOLE

Rijptijd: tweede helft van augustus, meestal gelijk met de eerste aanvoer van James Grieve.

Boom: groei middelmatig sterk.

Vrucht: tamelijk groot, kleur gelijk met of minder mooi dan van James Grieve. Niet lang houdbaar.

Voorlopige indruk: dit is een weinig opvallende appel, alleen de tijd van rijpen maakt dat dit ras in overweging genomen moet worden. Deze ligt juist iets voor James Grieve. De vruchten zijn kloek en de smaak is goed, terwijl de kleur overeenkomt met die van James Grieve. Over de vruchtbaarheid echter wordt verschillend geoordeeld. Dit zou wel eens een zwakke zijde van dit ras kunnen zijn.

MIO

Rijptijd: omstreeks half augustus na Stark Earliest en voor James Grieve.

Boom: groei middelmatig sterk, is vroeg vruchtbaar.

Vrucht: middelmatig groot als Stark Earliest en regelmatig van vorm. De kleur is fraai helderrood op gele ondergrond. Is enige tijd verhandelbaar en niet snel versleten. Vruchtvlees wit, zacht en sappig, smaakt goed.

Voorlopige indruk: door de behoefte die bestaat aan een ras dat na Stark Earliest en voor James Grieve rijpt kan Mio misschien een aanvulling betekenen. Over de vruchtbaarheid is nog weinig bekend. Zal evenals Stark Earliest op zwakke onderstam geteeld dienen te worden in verband met de vruchtgrootte. Het ras is onvatbaar voor meeldauw.

TYDEMAN'S EARLY WORCESTER

Rijptijd: even voor en gedeeltelijk gelijk met James Grieve.

Boom: boomvorm moeilijk, lange kale takken. De eerste vruchten komen van de eindknoppen, maar later worden ook bloemknoppen op het kale hout gevormd. Laat vruchtbaar; kankergevoelig.

Vrucht: helderrood op crèmekleurige ondergrond. Veel minder teer dan James Grieve, daardoor beter geschikt voor export.

Voorlopige indruk: het zeer fraaie uiterlijk van de vruchten en een behoorlijke smaak maken dit ras tot één der duurste betaalde, ondanks het feit dat de rijptijd in het begin van James Grieve valt.

Jammer genoeg blijken aan de teelt grote bezwaren te kleven, nl.:

- 1e. het ras is slecht vruchtbaar. Alleen op zwakke onderstammen b.v. M IX maakt men kans een redelijke produktie te oogsten. Op sterkere onderstammen, evenals bij omenten op rassen op sterke onderstammen zal de opbrengst zeker teleurstellend zijn.
- 2e. de bomen zijn zeer gevoelig voor kanker. Op plaatsen waar nog met succes Cox's Orange Pippin geteeld kan worden, zal Tydeman's Early Worcester „wegkankeren”.
- 3e. de groeiwijze is allerberoerdest en slechts ten koste van veel snoei en buigwerk kan er een vrije spil van gevormd worden. Aangeraden wordt dit ras als vrije haag te telen, waarbij enkele draden onmisbaar zijn.
- 4e. blijkt gevoelig te zijn voor zogenaamde kleinvruchtigheid, waardoor de aangestaste bomen slechts kleine vruchten gaven. Het is daarom van groot belang uit te gaan van gezond materiaal.

JAMES GRIEVE, RODE MUTATIES

Door de N.A.K.-B worden momenteel drie rode mutanten van James Grieve geplombeerd, t.w.: Erich Neumann's Roter James Grieve, Poelmans Rode James Grieve en James Grieve Lired. De indruk die wij tot heden van deze mutanten kregen is als volgt:

Erich Neumann's Roter James Grieve, kleurt gestreept rood, bij late pluk heeft dit ras een dof donkerrode blos en strepen op gele ondergrond. Rijpt \pm 10 dagen later dan de goedgekleurde James Grieve. Te vroeg geplukte vruchten hebben meestal onvoldoende kleur. Het ras is minder mooi gekleurd dan de Poelmans en de Lired.

Poelmans Rode James Grieve, kleurt eerst gestreept helderrood, bij late pluk

heeft Poelmans een egale helderrode bloes op gele ondergrond, is dan veel minder gestreept dan Erich Neumann's. Rijpt evenals Erich Neumann's \pm 10 dagen later dan de goed gekleurde James Grieve. Vergeleken met de Rode James Grieve Lired, staat de Poelmans het dichtst bij Erich Neumann's.

James Grieve Lired, kleurt egaal helderrood op gele ondergrond. Is in tegenstelling tot Erich Neumann's en Poelmans niet gestreept en kleurt vroeger dan bovengenoemde rassen. Een goed gekleurde Lired rijpt iets later dan James Grieve.

Zowel Erich Neumann's als Poelman's rode James Grieve rijpen beslist later dan James Grieve. Te vroeg plukken gaat ten koste van de kleur; te vroeg geplukte appels zijn lelijk.

De fruitteiler die gebruik maakt van het later rijpen van deze mutanten, kan daardoor een kleine spreiding in de pluktijd verkrijgen. De vruchten hebben dezelfde eigenschappen als James Grieve.

Mutaties kunnen weer muteren naar hun oorspronkelijke kleur, zoals bij Erich Neumann's en Poelmans reeds is waargenomen. Niet zelden kunnen zeer slecht gekleurde vruchten ontstaan.

ASSUMPTA

Rijptijd: eerste helft van september, gelijk met James Grieve.

Boom: sterke en steile groei als van Sterappel; tamelijk vroeg en redelijk goed vruchtbaar.

Vrucht: klein, zowel op zwakke als op sterke onderstammen. In koelcel bewaarbaar tot november. Kleur kerstode bloes op gele ondergrond; kleurt vroeg, waardoor neiging tot te vroege pluk en daardoor slechte smaak.

Voorlopige indruk: met zijn mooie rode kleur en zijn stevig vruchtvlees zou het een concurrent van James Grieve kunnen zijn als de matige smaak hiervoor geen belemmering vormde.

Tevens is de gevoeligheid voor late val een groot bezwaar.

MERTON WORCESTER

Rijptijd: tweede helft van september, ongeveer gelijk met Cox's.

Voorlopige indruk: een ras dat opvalt door zijn mooie rode kleur en stevig vruchtvlees. Werd aanvankelijk als een opvulling tussen James Grieve en Cox's gezien. Nu dit ras een zestal jaren beproefd is, blijkt de gevoeligheid voor stip en de ingezonken zwarte plekken nog steeds zo groot te zijn dat het geen zin heeft hiermede verder te gaan.

TAUNTON CROSS

Rijptijd: omstreeks tweede helft van september, in het algemeen iets voor Cox's.

Boom: groei matig sterk. Draagt gemakkelijk op het eenjarige hout, maar de vruchten blijven dan meestal te klein en te groen. Daarom lijkt insnoeien van de eenjarige verlengenissen gewenst.

Vrucht: Na de pluk direct eetrijp. In de koelcel bewaarbaar tot eind november, wordt vettig (stofaankleving). De kleur is variabel. Blijft op M IX veelal te groen.

Voorlopige indruk: Taunton Cross rijpt na James Grieve en ten dele voor Cox's. Vult in dit opzicht een hiaat op, tevens is de smaak bijzonder goed.

De nadelen zijn echter groter dan de voordelen. De rijping is zeer onregelmatig;

daardoor moet over een lange periode worden doorgeplukt. De kleur dikwijls onaanrekkelijk groen met veel verruwing bij de steel. De boom is door de ijle slappe groei moeilijk te vormen.

ELTON BEAUTY

Rijptijd: omstreeks half september, iets voor Cox's.

Boom: zwak groeiend, vroeg en zeer overdadig vruchtbaar (vruchtdunnen gewenst).

Vrucht: indien niet gedund te klein. In koelcel bewaarbaar tot november. Kleur oranje-rood op gele ondergrond. Vruchtvlees wit, zachtzuur, met tamelijk goed aroma. Schilverruwing waarschijnlijk na nachtvorst. Rond de steelholte met roest bedekt.

Voorlopige indruk: dit ras heeft een gunstige rijptijd, iets voor Cox's en een vroege zeer overdadige vruchtbaarheid. Op M IX is de groei echter te zwak. De ervaring met dit ras is echter nog zeer onvoldoende. In 1962 trad geen nachtvorst op, de schilverruwing rond de steelholte trad echter even sterk op.

COX'S ORANGE PIPPIN, RODE MUTATIES

Van de Cox's zijn verschillende rode mutaties gevonden. De meest bekende zijn: Crimson Cox's, Cherry Cox's en Superior Red Cox's, terwijl ook in Denemarken verschillende rode mutaties in omloop zijn. Over het algemeen is voor deze mutaties geen belangstelling, noch bij de fruittelers, noch bij de handel. Dit vindt zijn oorzaak in het feit dat ze alle minder fraai van kleur zijn dan Cox's.

Crimson Cox's, de vruchten zijn donkerrood en meer gestreept dan Cox's, vaak is de kleur te paars. Meestal hebben de vruchten meer roest rond de kelk. Is daardoor meestal minder mooi dan Cox's. De smaak is gelijk aan die van Cox's. Is iets vruchtbaarder en wat sterker van boom dan Cox's.

Cherry Cox's de vruchten zijn geheel donkerpaars rood op gele ondergrond. De vrucht wordt daardoor minder gewaardeerd. Is iets vruchtbaarder dan Cox's en meestal iets langer houdbaar. Heeft verder dezelfde eigenschappen als Cox's.

Superior Red Cox's, is minder gestreept dan Crimson Cox's en minder paars dan Cherry Cox's. Is iets vruchtbaarder dan Cox's en meestal iets langer houdbaar.

Ook deze mutaties tonen de neiging terug te muteren.

We hebben de indruk gekregen dat deze rode mutaties, iets vruchtbaarder en langer bewaarbaar zijn dan Cox's.

MILLICENT

Rijptijd: eind september—begin oktober, ongeveer gelijktijdig met Cox's.

Boom: matig sterke groei, bloeit ook op het eenjarige hout. Vroeg en redelijk vruchtbaar.

Vrucht: conisch en regelmatig. Kleur geel met grote oranje-rode bloes. Vruchtvlees crème-wit, tamelijk zacht, sappig, lichtzuur van smaak; bij directe consumptie te zuur; smaak verbetert snel tijdens de bewaring. In koelcel bewaarbaar tot eind februari.

Voorlopige indruk: de redelijke smaak en mooie kleur maken dit ras misschien beproevenswaard. De ervaringen zijn echter nog zeer onvoldoende.

LUCULLUS

Rijptijd: eind september.

Boom: dichte ronde kroon, zeer vatbaar voor meeldauw. Vruchtbaarheid vroeg, echter zeer matig.

Vrucht: rond, iets afgeplat. Kleur, geel met gestreepte blos, smaak is goed. Bewaarbaar tot november, daarna spoedig smaakverlies en optreden van stip.

Voorlopige indruk: ondanks bepaalde goede eigenschappen als kleur en smaak, menen we toch de teelt van dit ras te moeten ontraden op grond van de teleurstellende opbrengst, gevoeligheid voor meeldauw, late val en te korte houdbaarheid.

DOUBLE RED WEALTHY

Rijptijd: gelijk met Wealthy.

Boom: groei als Wealthy; is evenals Wealthy vroeg en goed vruchtbaar.

Vrucht: kleurt vroeger en intensiever dan die van Wealthy. Bij narijpen kleuren de vruchten bijna geheel rood.

Voorlopige indruk: heeft dezelfde eigenschappen als Wealthy. De kleur is echter het grote winstpunt. Wil men nog Wealthy planten dan verdient deze rode mutatie de voorkeur.

JAN STEEN

Rijptijd: gelijk met Sterappel.

Boom: sterke groei, weinig vertakt, steil. Vruchtbaarheid vroeger en beter dan Sterappel. Bloei laat.

Vrucht: Sterappelachtig, kleurend aan de boom.

Voorlopige indruk: deze appel lijkt veel op Sterappel. Jammer genoeg zijn ook een aantal onaangename eigenschappen van Sterappel in Jan Steen te vinden. Hiervan noemen we de beurtjaren, late val en bij de teelt op M IX het lenticelspot. Deze nadelen zijn te groot om de teelt van Jan Steen in overweging te nemen.

LOBO

Rijptijd: ongeveer gelijktijdig met Cox's

Boom: groei middelmatig sterk. Vruchtbaarheid vroeg, regelmatig en zeer goed. Zeer vatbaar voor schurft, kanker gevoelig.

Vrucht: tamelijk groot, regelmatig. Bleekgeel met donkerrode blos en blauw waas. Vrucht vlees wit, zacht en zeer sappig, zeer fijn Mac Intosh aroma. In de koelcel bewaarbaar tot eind december.

Voorlopige indruk: de ervaringen met Lobo zijn zeer goed. Zo gunstig zelfs, dat wij er eerst de nadelen van willen noemen. De boom is kanker gevoelig, ongeveer als Cox's, terwijl de rijptijd gelijk valt met Cox's.

Hiertegenover staan vele goede eigenschappen, waarvan zijn grote produktiviteit de voornaamste is. De vruchten zijn tamelijk groot met donkerrode blos, die bij bewaring meer helderrood wordt. De smaak wordt door de consument over het algemeen zeer gewaardeerd.

Als gevolg van de rijke vruchtdracht, grote vruchten, kanker gevoeligheid en donkerrode kleur, moet geadviseerd worden dit ras niet op M IX te telen. Lobo is voorts zeer geschikt om er niet gewenste rassen, op sterke onderstam, mee om te enten. Bij zeer rijke vruchtdracht spoedig gevaar van uitputting van de boom en onvoldoende groei.

CRANDALL

Rijptijd: eerste helft oktober, gelijk met Jonathan.

Boom: tamelijk zwakke groei, kleine open kroon. Vroeg en goed vruchtbaar. Bloei gelijk met Jonathan.

Vrucht: regelmatig, iets platrond. Kleur geel met gestreepte orangerode bloes. Vruchtvlees roomwit, smaak zachtzuur en licht aromatisch. Vruchtdunnen is gewenst i.v.m. de vruchtgrootte. In de koelcel bewaarbaar tot maart.

Voorlopige indruk: de ervaringen zijn nog onvoldoende.

SCHWEIZER ORANGENAPPEL

Rijptijd: vanaf tweede helft oktober, ongeveer gelijk met Golden Delicious.

Boom: matig sterke groei, brede open kroon. Vroeg en goed vruchtbaar.

Vrucht: regelmatig, platrond. Kleur geel met orangerode bloes tijdens de bewaring. Bij de pluk groen. Vruchtvlees geel-wit, sappig, lichtzuur met fijn aroma.

Voorlopige indruk: De bewaarheid loopt tot heden nogal uiteen. In Zeeland valt de houdbaarheid en de kleur op M IX tegen. Is tot nu toe nog geen verbetering van bestaande rassen.

JONATHAN, RODE MUTATIES

Het is algemeen bekend dat de houdbaarheid bij Jonathan het zwakke punt is. Het tijdstip van plukken heeft hierop een grote invloed. Vroeg plukken doet de kans op een goede bewaring stijgen. Tevens zal men een goed gekleurde Jonathan willen oogsten. In sommige jaren zijn de omstandigheden echter zodanig dat de vruchten pas laat in het seizoen beginnen te kleuren. De teler staat dan voor een moeilijke beslissing, want hij moet kiezen tussen kleur of houdbaarheid.

Van Jonathan zijn diverse rode mutaties in omloop t.w.: Rode Jonathan Fr. Theuns, Rode Jonathan H. Fleuren, Rode Jonathan J. Heines, Rode Jonathan Adr. Leijs, Rode Jonathan T. A. Vogelaar, Red Jonathan U.S.A., Jon-A-Red. U.S.A., Prinkels Red Jonathan, Rode Jonathan Wilhelminapolder (willekeurige volgorde). De Rode Jonathan's herkomst Theuns en Wilhelminapolder zijn aangemeld voor de Raad voor het Kwekersrecht. Van Prinkels Red Jonathan heeft men de naam laten beschermen. Momenteel is nog niet uitgemaakt of al deze mutaties onderling verschillen vertonen. De invloed van grondsoort en type onderstam geven grote verschillen. Het I.V.T. heeft daarom een proef opgezet van de diverse herkomsten (op vier verschillende onderstammen t.w. M IX, IV, VII, II), welke te zijner tijd gedetermineerd zullen worden.

De N.A.K.-B. heeft van diverse herkomsten moederbomen gekeurd zodat via deze instelling goed materiaal verkrijgbaar is.

CORTLAND

Rijptijd: begin oktober, ongeveer gelijk met Jonathan.

Voorlopige indruk: Cortland is een uitstekende winterappel met veel Mac Intosh eigenschappen. De kankergevoeligheid is echter zo groot, dat in vele gevallen de teelt van dit ras een mislukking zal worden.

KIDD'S ORANGE RED (Delicious x Cox's Orange Pippin, Nieuw Zeeland)

Rijptijd: begin oktober.

Boom: groei middelmatig sterk, vormt een pyramidale kroon, is gemakkelijk tot spil te vormen, is vroeg en goed vruchtbaar.

Vrucht: middelmatig groot en regelmatig van vorm. De kleur is groengeel met een dof donkerrode dekkleur, soms netvormige verruwingen over de vruchten.

Vruchtvlees gelig wit, stevig, sappig, heeft een Delicious aroma. In de koelcel bewaarbaar tot begin mei.

Voorlopige indruk: tot nu toe werden geen bewaarziekten geconstateerd. Het ras is iets gevoelig voor kanker. Wordt in sommige jaren niet geheel rijp.

JONADEL (Jonathan x Delicious; Amerika)

Rijptijd: begin oktober, ongeveer gelijk met Jonathan.

Boom: groei middelmatig sterk, als die van Jonathan, vormt slappe afhangende takken, bladstand vaak slecht, bladval.

Vrucht: middelmatig groot, meestal iets groter dan Jonathan en regelmatig van vorm. De kleur is geel met een helder orangerode blos. Kleurt niet elk jaar even mooi, kleur wisselvallig.

Vruchtvlees wit, sappig, vrij groot, stevig, flauw, kwaliteit iets minder dan die van Jonathan. In de koelcel bewaarbaar tot einde maart.

Voorlopige indruk: dit ras zou als vervanger van Jonathan moeten dienen, maar de smaak is beslist minder. Alleen de kleur is een winstpunt. De ervaring met dit ras is echter nog onvoldoende.

SPENCER (Mac Intosh x Golden Delicious; Canada)

Rijptijd: na half oktober, gelijk met Golden Delicious.

Voorlopige indruk: de eigenschappen van beide ouders zijn in Spencer terug te vinden. Zowel de lange steel als de vruchtvorm doen aan Golden Delicious denken, terwijl de zachtrode blos en de smaak naar Mac Intosh zwemen.

Aangezien met dit ras in ons land nog zeer weinig ervaring bestaat moeten de, uiteraard beperkte, gegevens met de nodige reserve worden beschouwd.

De vruchtbaarheid is voldoende. De groeiwijze is normaal en lijkt vrij fors.

Betreffende de gevoeligheid voor ziekten is in Canada geconstateerd dat de vruchten gevoelig zijn voor inwendig bederf. Dit is ook de reden waarom Spencer in Canada niet geteeld wordt. In 1962 bleef de kleur onvoldoende.

Onder Nederlandse omstandigheden is het ras nog onvoldoende beproefd.

MELROSE (Jonathan x Delicious; Amerika)

Rijptijd: half oktober, ongeveer gelijktijdig met Golden Delicious.

Boom: sterke groei, brede kroon, laat vruchtbaar. Mate van vruchtbaarheid zeer uiteenlopend.

Vrucht: tamelijk groot en regelmatig. Kleur groengeel met donkerrode dekkleur. Vruchtvlees wit, zacht, sappig, zachtzuur, zwak aromatisch. Behoudt ook bij zeer lange bewaring zijn smaak. In de koelcel bewaarbaar tot juni. Tot nu toe werden geen bewaarziekten geconstateerd.

Voorlopige indruk: is een goede winterappel, die vooral aandacht verdient om

zijn uitstekende houdbaarheid. Melrose wordt wel als vervanger van de wisselvallig houdbare Jonathan genoemd. Hierbij mogen we evenwel niet vergeten dat van de andere kruisingspartner, de Amerikaanse Delicious, ook heel wat eigenschappen terug te vinden zijn.

De vruchten zijn vooral na bewaring fraai van kleur, ofschoon netvormige verruwingen voorkomen.

Dit ras zou zeker aanbevolen kunnen worden als men verzekerd was van een matige tot zwakke groei.

Door uitbuigen en zomersnoei kan dit ras tot vroegere vruchtdracht gedwongen worden. Bij matige tot zwakke groei is dan de vruchtbaarheid voldoende.

PEER

BRISTOL CROSS (Williams x Conference)

Rijptijd: 10 dagen voor de Conference, begin september.

Voorlopige indruk: heeft zoveel met Conference gemeen, dat de vraag rijst, waarom het als een nieuw ras in omloop werd gebracht. De vruchten van Bristol Cross zijn geler en gladder van schil dan die van Conference. Aangezien men bij Conference duidelijk de voorkeur geeft aan de bronskleurige ruwshellige partijen is het zeer de vraag of Bristol Cross enige kans maakt.

EWART

Rijptijd: half tot eind september.

Boom: matig sterke groei, vrij brede kroon met hangende takken; lijkt goed en vroeg vruchtbaar. Bloei middentijds.

Vrucht: middelmatig groot, regelmatig van vorm. Kleur groengeel. Vruchtvlees wit, sappig, enkele steencellen om het klokhuis. In de koelcel bewaarbaar tot begin november.

Voorlopige indruk: de eerste indruk omtrent de smaak en de vruchtbaarheid gaven aanleiding dit ras voorzichtig te vermelden. De ervaring is nog zeer onvoldoende.

PACKHAM'S TRIUMPH

Rijptijd: tweede helft september, gelijk met Cox's en Conference.

Boom: matig sterke groei, hangende takken. Zeer vroeg en zeer goed vruchtbaar.

Vrucht: matig groot, iets onregelmatig en bobbelig. Kleur groengeel, later geel. Vruchtvlees wit, zeer sappig, iets muskussmaak. In de gascel tot begin maart bewaarbaar, in koelcel minder lang.

Voorlopige indruk: deze peer verenigt verschillende eigenschappen in zich, die het vermelden waard zijn. Door de licht gemuskeerde smaak zijn de vruchten geschikt voor de fabriekmatige verwerking. Een gelukkig verschijnsel is dat het muskusaroma beslist niet hinderlijk is, zodat de vruchten ook voor verse consumptie geschikt zijn. Het ras is bijzonder vruchtbaar, zelfs in die mate dat men er op kwee, al of niet met tussenstam, nauwelijks een boom van kan kweken. Aanbevolen wordt om deze peer op zaailingonderstam te kweken.

Packham's Triumph leent zich ook om er andere pererassen op zaailing mee om te enten.

Als nadelen noemen we het grote klokhuis en het gebobbelde uiterlijk; dit laatste valt op zaailing echter mee. Beide bezwaren wegen bij de peren-verwerkende industrie nogal zwaar.

Er zijn nog vele rassen, waarvan o.a. de Italiaanse *Santa Maria* en *Butirra Precoce Morettini* en het Engelse ras *Merton Pride*, waarover gepraat wordt. De ervaringen met deze rassen zijn echter nog zó gering, dat ze in dit bericht niet behandeld worden.

MUTANTEN VAN PEER

Supertrévoux (N.V. Wed. P. de Jongh, Goes, kwekersrecht verleend).

Het bezwaar van de normale *Précoce de Trévoux* is dat de vruchten vrij klein zijn. *Supertrévoux* is een mutatie uit de gewone *Précoce de Trévoux* en valt op doordat de vruchten aanmerkelijk groter zijn. De *Supertrévoux* heeft meestal een voorsprong van 10 mm op de gewone *Précoce de Trévoux*. Over het algemeen zijn de vruchten wat bonkig, onregelmatig van vorm en vindt men veel vruchten met een heel die vanuit de kelkholten ontspringt in de richting van de steel.

De indruk bestaat dat de groeikracht minder is dan van gewone *Précoce de Trévoux*.

*) *Précoce Proefstation 52*: Dit is eveneens een mutant van de *Précoce de Trévoux* en lijkt in veel opzichten op *Supertrévoux*. De vorm is evenwel slanker en is minder bonkig. De kleur is iets roder en de vruchtschil is gladder. Hoewel met deze mutant nog heel weinig ervaring is opgedaan, lijkt de groeikracht aanmerkelijk zwakker dan van *Précoce de Trévoux*.

De groei is gedrongen, twijgen en knoppen zijn dik en stug, het blad is leerachtig en schotelvormig. (Herkomst: Proefstation voor de Fruitteelt in de volle grond, Wilhelmadorp).

Max-Red Bartlett (Rode Bon Chrétien Williams): de eerste ervaringen met deze mutant vallen ongunstig uit. Het publiek kan de sterk gemuskeerde smaak blijkbaar maar matig waarderen, waardoor de prijs te laag blijft ten opzichte van andere rassen. Evenals bij gewone *Bon Chrétien Williams* is de kg-opbrengst te laag om hem voor de conservenindustrie te telen. De rijptijd is ongeveer een week na de gewone *Bon Chrétien Williams*.

*) *Jumbo Clapp's*: evenals bij *Précoce* en *Bonne Louise* zijn op verschillende plaatsen in de *Clapp's Favourite* mutaties ontstaan, die grotere vruchten te zien geven. Of dit een verbetering inhoudt, is zeer de vraag, daar de normale *Clapp's* reeds flink van stuk is. Mogelijk dat er voor een klein kwantum van deze „monsterperen” nog afzet te vinden is, maar de kans lijkt niet groot. (Herkomst: Lindenbergh, Wemeldinge).

* *Bronskleurige Triomphe de Vienne*: Bij een aantal pererassen blijkt dat bronskleurige vruchten hoger worden gewaardeerd dan de glad-groene. Dit is zeker bij *Triomphe de Vienne* een verbetering van het bestaande. Ten aanzien van de vruchtbaarheid van deze mutant is nog niets bekend. (Herkomst: Zeeuwse Fruitteelt Mij., Goes).

*) *Dubbele Bonne Louise d'Avranches*: wat voor *Supertrévoux* geldt, kan ook van de grootvruchtige mutant van *Bonne Louise d'Avranches* gezegd worden. Ook dit ras is in zijn huidige vorm aan de kleine kant en een grotere uitgave betekent ook hier een verbetering. (Herkomst: fa. v. Liere, Kapelle).

*) *Dubbele Conference*: verschilt met het oorspronkelijke ras, doordat de vruchten groter zijn. (Herkomst: H. Fleuren, Baarlo).

*) *Dubbele Conference*: ook groter dan het oorspronkelijke ras. (Herkomst: Testers de Meulemeester, Zundert).

*) aangemeld voor de Raad voor het Kwekersrecht

*) *Bronskleurige Doyenné du Comice*: hoewel Doyenné du Comice ons duurst betaalde ras is en men zich kan afvragen of er dan nog wel verbetering nodig is, lijkt het ons toch gewenst op deze mutant de aandacht te vestigen.

Het uiterlijk van deze bijzonder lekkere peer doet de leek niet vermoeden met welke delicatessa hij eigenlijk te doen heeft. De schil is meestal vlekkelig en geschonden door schuren van blad en twijgen en de peer ziet er daardoor onaantrekkelijk uit. Nu de Doyenné du Comice zich een bronskleurige jas heeft aangemeten, een kleur die de consument waardeert, lijkt ons dit een verbetering. (Herkomst: Gebr. van 't Westeinde, 's-Heer Arendskerke).

*) *Lucas Bronzée*: eenzelfde verschijnsel als bij Doyenné du Comice heeft zich ook bij Beurré Alexandre Lucas voorgedaan. Hierbij is de bronskleur buitengewoon fraai en doet sterk aan de kleur van Beurré Hardy denken.

Of de consument Beurré Alexandre Lucas in zijn nieuwe verschijningsvorm zal waarderen, moet nog worden afgewacht. (Herkomst: Lindenberg, Wemeldinge).

*) aangemeld voor de Raad voor het Kwekersrecht

PRUIM

Hoewel er aan de pruimeteelt nogal wat bezwaren kleven, zodat er de laatste tien jaar meer gerooid dan geplant werd, menen we dat er toch een kentering in het getij komt. Vooral in die gebieden waarin zich toeristencentra bevinden blijken goede afzetmogelijkheden voor vroeg rijpende pruimen aanwezig te zijn. Echter ook op andere plaatsen in het land heeft men wat meer belangstelling voor pruimen, in het bijzonder die rassen waarvan de vruchten enige tijd houdbaar en goed te vervoeren zijn.

OPAL

Rijptijd: ongeveer een week na Early Laxton.

Boom: matig sterke groei. Vruchtbaarheid lijkt matig vroeg en goed. Zelffertil.

Vrucht: lang ovaal, iets kleiner dan Czar. Kleur geel en aantrekkelijk paarsrood gestippeld. Vruchtvlees geelgroen, sappig en zoet met goed aroma, niet hechtende steen.

Voorlopige indruk: een Zweeds ras, dat zowel daar als in Denemarken opgang maakt.

De vruchtbaarheid lijkt goed. De kleur is aantrekkelijk. De smaak is voortreffelijk en de pit ligt los in het vruchtvlees. Als nadeel willen we noemen de vrij kleine vruchten en het tamelijk los hangen aan de boom. Een ras dat de volle aandacht waard is.

PRECOSA D'OSTREA

Rijptijd: precies na Early Laxton.

Voorlopige indruk: De eerste kennismaking met dit ras was gunstig. De rijptijd valt op het juiste moment. De vruchten zijn flink van stuk en hebben een paarsrode kleur. De smaak is minder zoet dan van Opal en Vroege Tolse, maar is toch zeer goed te noemen. Het vruchtvlees laat gemakkelijk los van de pit. Over de vruchtbaarheid, en dit is bij pruimen het belangrijke punt, kan nog niets meegedeeld worden.

Het ras is aangemeld voor de Raad voor het Kwekersrecht, maar nog niet in de handel gebracht.

VROEGE TOLSE

Rijptijd: 10-14 dagen na Early Laxton, even voor Czar.

Boom: zeer sterke groei. Vruchtbaarheid onbekend; op wortelechte bomen matig.

Vrucht: vorm en kleur lijken op die van Monsieur hâtif. Vruchtvlees geel, sappig, tamelijk zoet, niet hechtend aan de steen.

Voorlopige indruk: is waarschijnlijk een afstammeling van Monsieur hâtif. Zowel het uiterlijk van de boom als van de vrucht lijken erop.

De rijptijd ligt na Early Laxton. De vruchtbaarheid op de gangbare onderstammen, St. Julien A en Brompton, is nog onbekend, die op wortelechte bomen was matig en stelde tot nu toe teleur. Gezien de beperkte ervaring is het mogelijk dat hierin nog verandering komt.

REINE CLAUDE D'OULLINS, RODE MUTATIES

Het valt te voorzien dat over enkele jaren gebrek zal ontstaan aan middentijds rijpende pruimen. Ondanks de bezwaren die aan Reine Claude d'Oullins kleven, als sterke groei en laat in produktie komen, zal waarschijnlijk dit ras toch weer geplant worden. In dit geval moet de voorkeur worden gegeven aan de rode mutaties, waarvan de vruchten door de rode kleur minder „besmettelijk” zijn dan die van het oorspronkelijke ras.

Twee herkomsten van deze rode mutatie zijn in beproeving, n.l. Reine Claude van Schouwen en Rode Reine Claude van de Proeftuin te Gorinchem.

De kleur van de eerstgenoemde zweemt naar het paarsrode, de laatste is meer steenrood.

GLORIE VAN OUDDORP.

Rijptijd: tussen die van Reine Claude d'Oullins en Reine Victoria.

Boom: matig sterk groeiend; vruchtbaarheid tot nu toe alleen waargenomen aan wortelechte bomen. Is dan laat intredend.

Vrucht: van iets kleiner dan tot even groot als R. Cl. d'Oullins; geel met violet-rode blos; tamelijk zoet en sappig; sommige vruchten iets melig.

Voorlopige indruk: dit ras is waarschijnlijk een toevulsaailling; werd in 1950 e.v. gunstig beoordeeld door de toen bestaande Keuringscommissie voor Fruitgewassen van de N.F.O.

Vruchten zijn tot nu toe alleen waargenomen aan slecht verzorgde bomen op eigen wortel.

Glorie van Ouddorp is nog niet in de handel.

YAKIMA

Rijptijd: gelijktijdig met Reine Victoria.

Boom: zeer sterke groei en steil. Matig vroeg en slecht vruchtbaar.

Vrucht: zeer groot, ovaal. Kleur rood; vruchtvlees geel, sappig en zoet, iets hechtend aan de steen.

Voorlopige indruk: een groot nadeel is dat zeer veel vruchten een maand voor de rijptijd barsten aan de boom, waardoor zeer veel vruchtrot optreedt.

Yakima is uit de Rassenlijst voor Fruitgewassen 1962 afgevoerd.

WARWICKSHIRE DROOPER

Rijptijd: 3 à 4 weken na Reine Victoria.

Boom: zeer krachtige groei met sterk neerhangende takken. Vruchtbaarheid vroeg, zeer goed en regelmatig. Zelffertil. Moet sterk gedund worden. Bloei tamelijk vroeg.

Vrucht: ongeveer zo groot als Reine Victoria. Kleur is geel met zeer veel oranje vlekjes. Vruchtvlees geel, alleen volledig rijpe vruchten zijn sappig, zoet en aromatisch. Hechtend aan de steen; vruchthuid tamelijk taai, bij niet geheel rijpe vruchten zeer zuur. Bewaarbaarheid redelijk.

Voorlopige indruk: het ras is vroeg en zeer goed vruchtbaar. De vruchten zitten nogal onder het blad verscholen. Het ras heeft, naar I.V.T.-ervaringen, weinig last van nachtvorsten.

KERS

De teelt van kersen gaat sterk achteruit, waarbij de nadelen van de grote boom en uitval door bacteriekanker, een belangrijke rol spelen.

Hocwel de meeste geplante rassen tot zure kers (*Prunus cerasus*) behoren, vragen van tijd tot tijd ook nieuwe rassen van zoete kers (*Prunus avium*) de aandacht.

KELLERIIS No. 16 (= Morellenfruier) *P. cerasus*.

Rijptijd: 10-14 dagen voor die van Morel.

Boom: krachtige groeier; steiler dan Morel; zelffertil.

Vrucht: ongeveer zo groot als die van Morel, echter minder zuur.

Voorlopige indruk: een Deens ras dat, zou men de rijptijd van zure kers wat meer willen spreiden, aanbevelenswaardig kan zijn. Is, in vergelijking met Morel, nog weinig geplant.

Naar de importeur, Fa. de Wilde te Bussum, ons mededeelde, zijn in plaats van dit ras, per ongeluk enkele bomen van een later rijpende volger in de handel gebracht.

STEYLKERS *P. avium*.

Rijptijd: ongeveer gelijk met die van Pater van Mansfeld.

Boom: krachtig en breeduit groeiend.

Vrucht: groot, zwartrood, stevig; plukt gemakkelijk en zonder bloeden; barst weinig.

Voorlopige indruk: Steyl, die in 1960 Kwekersrecht verkreeg, lijkt een aanbevelingswaardig ras; mogelijk ook voor de industrie.

De gevoeligheid voor bacteriekanker is te Blerick (L.) zeer gering.

In 1962 was de oogst te Blerick weliswaar voldoende, maar niet zo groot als in voorgaande jaren.